

Fotonatečaj

Naslovna téma 9. fotografskega natečaja Svoboden kot ptica, ki smo ga priredili skupaj z družbo Mobitel, je bila Ptice iz naše soseske. Prvič so bile razpisane nagrade za fotografije, posnete z mobilniki. Fotografskega natečaja so se udeležili 104 fotografi, od tega 10 iz tujine. Prejeli smo kar 664 fotografij. Tokrat se je prvič zgodilo, da smo prejeli več digitalnih fotografij kot diapozitivov.

Conacija habitatov ciljnih vrst ptic na SPA območjih

Glede na ekološke in habitatne zahteve v evropskem in slovenskem merilu določenih ogroženih vrst ptic smo določili habitatne cone na Posebnih območjih varstva (SPA). Cone bodo omogočile še bolj usmerjeno in še bolj kakovostno varstvo ogroženih ptic in njihovih habitatov.

Sodelovanje Balkan

DOPPS redno vzdržuje strokovne stike s sorodnimi ornitološkimi društvi v deželah nekdanje Jugoslavije. Sodelovali smo pri predstavitvi koncepta omrežja Natura 2000 in izvedbi prvega Svetovnega dneva opazovanja ptic v Črni gori. S črnogorskim društvom smo partnerji v projektu predstavitve Mednarodno pomembnih območij za ptice (IBA) v Črni gori.

Pisarna DOPPS

Od aprila leta 2005 delo pisarne, v kateri je ta čas 17 zaposlenih, vodi direktor Marijan Logar. V lanskem letu smo zaposlili šest novih sodelavcev, trije so odšli na nova delovna mesta. V pisarni smo beležili številne obiske, predvsem BirdLife partnerjev iz tujine, avla v spodnjih prostorih društva pa je postala pomembno in pogosto uporabljano stičišče tako ljubiteljev ptic kot naravovarstvenikov nasploh.

Glavni pokrovitelj DOPPS

Drugi večji sponzorij in sofinancerji projektov

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIŠTVO IN ŠPORT

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

GRAND HOTEL UNION D.D.

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Poslanstvo DOPPS je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem

Informacije

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije
DOPPS – BirdLife Slovenia
Tržaška 2, p.p. 2990, 1001 Ljubljana
Tel: 01 426 58 75, fax: 01 425 11 81
e-pošta: dopps@dopps-drustvo.si
<http://www.ptice.org>

Fotografije: Andrej Medved, Tomaž Mihelič, Slavko Polak,
Borut Rubinič, Eva Vukelič
Prelom in tisk: PRIMER d. o. o.
Naklada: 3000 izvodov
DOPPS, januar 2006

DOPPS V LETU 2005

Drage članice, dragi člani!

Za nami je še eno uspešno leto. To leto je bilo še posebej svečano. Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije je dopolnilo 25 let. Četrto stoletje organiziranega opazovanja in proučevanja ptic, predvsem pa prizadevanj za varstvo in ohranjanje ptic smo v začetku leta svečano proslavili in ga okronali s kongresom ornitologov. Na svečanosti v Grand hotelu Union so nas s svojimi nagovori počastili minister za okolje in prostor gospod mag. Janez Podobnik, veleposlanik Evropske unije v Sloveniji gospod Erwan Fouere, predstavnik našega dolgoletnega generalnega sponzorja družbe Mobitel gospod Tomaž Menih in predstavnik naše krovne organizacije BirdLife International gospod Umberto Gallo Orsi. Godilo nam je priznanje našega dolgoletnega dela in poudarjen pomen delovanja nevladnih organizacij na področju varstva narave. Dana je bila zaveza, da moramo tej poti slediti še naprej.

Našemu poslanstvu ohranjanja ptic in njihovih habitatov se ne bomo in se tudi ne moremo odpovedati. Minulo leto nam je pokazalo, kako pomemben je segment angažiranja nevladnih organizacij pri delovanju moderne evropske civilne družbe. Upravni odbor DOPPS, naši strokovni delavci v pisarni, poudariti pa moram tudi nesebično pomoč številnih vas, dragi člani, smo se soočali in reševali aktualne pereče naravovarstvene probleme ter izpeljali številne akcije, projekte in dogodke, katerih del je na kratko predstavljen v tej zgibanki.

Naj bo naslednje leto vsaj tako uspešno!

Slavko Polak, predsednik DOPPS

BirdLife
INTERNATIONAL

Popisi za Novi ornitološki atlas gnezdilk Slovenije

Z atlasom vsako leto popisujemo bolj odmaknjene predele Slovenije. Letos smo popisovali predvsem na obrobju Krasa, na Tolminskem, Kočevskem, Celjskem, v Zasavju ... Pri popisih je sodelovalo 25 tetradnih popisovalcev, vseh, ki ste letos prispevali podatke za atlas, je bilo preko 70. Letos nam je uspelo popisati sedmino ozemlja Slovenije.

Skupinski popis »Tolminska 2005«

V sklopu atlasa vsako leto organiziramo skupinske popise. Letos smo popisali Tolminsko. 30 udeležencev popisa je popisalo 52 tetrad na izjemno zahtevnem terenu. Obenem smo se posvetili redkim vrstam visokogorja kot tudi redkih mokrišč v Posočju. S skupinskimi popisi uspemo ptičarsko najmanj raziskane predele Slovenije uvrstiti med najboljše proučene.

Ostali popisi

Poleg popisov za atlas smo letos natančno popisali še krajinski park Rožnik, Tivoli in Šišenski hrib. V večjih skupinah smo poleg vsakoletnega monitoringa velike uharice na Krasu šteli velike uharice tudi na Gorenjskem, v Posočju in v dolini Dragonje.

Monitoring populacij izbranih vrst ptic

V letu 2005 smo ponovili vse tradicionalne skupinske popise. Že štirinajstič zapored smo prešteli kosce na Cerknškem jezeru v okviru akcije »Crex night«. Kosce smo popisovali še na vseh ostalih Posebnih zaščitenih območjih v Sloveniji, kjer se pojavlja ta redka ptica, katere populacija je pri nas še vedno v upadu. V skupinskih popisih smo prav tako tradicionalno popisovali še velike uharice in bele štoklje, prvič letos pa grahasto in malo tukulico na Cerknškem jezeru. V vseh omenjenih akcijah je sodelovalo veliko navdušenih in požrtvovalnih prostovoljcev,

povečini članov DOPPS.

Veliko število zagnanih prostovoljcev je omogočilo tudi popise ostalih, večinoma redkih vrst, ki smo jih popisovali po vsej Sloveniji v okviru projekta »Monitoring populacij izbranih vrst ptic«. Skupno smo v približno 600 popisnih dneh s pomočjo več kot 200 prostovoljnih popisovalcev popisali kar 19 vrst ptic in izvedli že 19. Zimsko štetje vodnih ptic (IWC). Ponovno smo prešteli vodne ptice na vseh pomembnejših vodnih površinah po državi in prvič izvedli celovit popis na reki Kolpi. Pri štetju so se nam pridružili tudi ribiči, s katerimi smo šteli kormorane na prenočiščih.

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Letos mineva že peto leto, odkar neprekinjeno spremljamo populacije ptic v Škocjanskem zatoku. Številka se je povzpela na 190 opaženih vrst, kar je v primerjavi s skromnimi začetki dobra novica. Nujni sanacijski ukrepi in upravljanje iz preteklih let so prinesli pozitivne rezultate in medtem ko smo bili bitke s papirnatimi mlini na veter, se je stanje v naravi počasi vendarle izboljšalo.

Projekt obnove Škocjanskega zatoka smo skupaj z Ministrstvom za okolje in prostor do konca leta pripeljali do točke, ko se ključne aktivnosti selijo iz pisarne na teren. Javni razpis za izbiro izvajalca del smo uspešno zaključili in konec novembra je predsednik DOPPS Slavko Polak skupaj z okoljskim ministrom Janezom Podobnikom slavnostno podpisal pogodbo o izvedbi del z direktorjem družbe SCT d. d. Ivanom Zidarjem. Gradbeni stroji prihajajo v rezervat in obnova zatoka se začneja z oblikovanjem sladkovodnega močvirja na Bertoški bonifiki.

V letu 2005 smo v sodelovanju z Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije izvedli tudi javni natečaj za oblikovanje objektov, kot so informacijski center in opazovalnice, ter dopolnitev krajinske ureditve. Žirija je ocenila rešitve in med sedmimi zelo kakovostnimi elaborati izbrala najboljšo. Razglasitvi rezultatov bo sledila razstava rešitev v Kopru in Ljubljani, avtor izbrane rešitve pa bo v prihodnjem letu izdelal izvedbeno dokumentacijo.

Uspešno smo pridobili nova evropska sredstva za nadaljevanje

urejanja zatoka ter tudi za izobraževanje, interpretacijo in promocijo. Med tovrstnimi aktivnostmi naj omenimo še prvi izlet za slepe in slabovidne. Škocjanski zatok bomo uredili za ptice in za ljudi, tudi za tiste s posebnimi potrebami. Na fotografiji: slepi in slabovidni na Mobitelovem izletu v Škocjanski zatok.

Vzpostavitev dolgoročnega varstva kosca *Crex crex* v Sloveniji

Triletni projekt LIFE, ki smo ga pričeli z letom 2004, je zdaj v polnem teku. V letu 2005 smo tako izvedli raziskavo o habitatu kosca in monitoring številčnosti kosca na sedmih najpomembnejših lokacijah v Sloveniji, pri čemer je sodelovalo 82 popisovalcev.

Na Ljubljanskem barju smo kupili 6,02 ha travnikov, projektni partner Notranjski regijski park pa je kupil 33,6 ha zemljišč na Cerknškem jezeru. Na Barju smo pokosili 18 ha travnikov in odstranili 2 ha vrbovega mladja na območju obnavljanja travnikov, kjer smo lani odstranjevali visoko grmovje. Izbrali smo lokacijo za rezervat na Barju, pridobili več študij, izvajali meritve nivoja talne vode, izvedli geodetsko premerbo območja in geomehansko sondiranje tal ter razčiščevali postopke pridobivanja dovoljenj za kreiranje rezervata. S sredstvi, ki jih zagotavlja projekt, smo kupili avtomobil Kangoo in mehanizacijo za vzdrževanje travnikov: traktor, kosilnico, obračalnik, balirko in mulčer.

Veliko energije smo usmerili tudi v informiranje in ozaveščanje javnosti, saj smo pripravili več kot 45 predavanj, 5 ekskurzij, objavili 12 člankov in postavili informativne table na vseh treh projektnih območjih. Organizirali smo odmevno konferenco o Naturi 2000 in kmetijstvu, na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa smo si aktivno prizadevali za pticam prijazne ukrepe kmetijske politike. Na fotografiji: delovna akcija na Vrbovskih talih konec oktobra.

Naravovarstvena dejavnost

Prizadevanja za ohranitev Volovje rebri

Na Volovji rebri v načrtovanem regijskem parku Snežnik si investitor Elektro Primorska prizadeva zgraditi vetrne elektrarne, ki bi razvrednotile enega najpomembnejših območij ohranjene narave v Sloveniji. Zato smo skupaj s koalicijo NVO za Volovjo reber zastavili široko ofenzivo za ohranitev območja. DOPPS je vodil pravni del aktivnosti, kjer smo s pomočjo odvornika Tomaža Petroviča zaenkrat uspeli zadržati sporni poseg. Dosegli smo, da je ARSO zavrnila izdajo okoljevarstvenega soglasja. Stekel je ponovljeni postopek, v katerega smo aktivno posegali. Žal investitor ne popušča in si je celo pridobil podporo poslancev državnega zbora, tako da bo bitka še dolga.

Varstvo kormoranov

Vrsto let je država leto za letom izdajala nezakonite in nesmiselne odločbe o pobojih kormoranov. V DOPPS-u smo si prizadevali, da bi ribiško stran in državo prepričali, da od vsesplošnega pobijanja kormoranov ne bodo imeli nobene koristi glede varstva rib. Prizadevali smo si, da bi se problemov lotili konstruktivno, da bi s poglobljenim strokovnim delom razčistili ozadje težav in našli sprejemljive rešitve. Leto 2005 je bilo prelomno: končno je stekel strokovni projekt za dolgoročno rešitev konflikta, ki ga financira MOP in v okviru katerega smo izdelali študijo vpliva plašenja kormoranov na druge vodne ptice.

Publicistična dejavnost

Acrocephalus

V letu 2005 so izšle štiri številke revije Acrocephalus (tri številke lanskega in ena številka letošnjega letnika), skupno je bilo objavljenih 21 znanstvenih člankov iz vseh področij ornitologije, poleg tega pa še 156 notic, povzetki diplomskih, magistrskih in doktorskih del ter recenzije knjig. S 124. številko je urednikovanje Acrocephalusa prevzel dr. Primož Kmecl.

Svet ptic

Februarja 2005 je izšla jubilejna številka poljudne ornitološke revije Svet ptic, posvečena 25-letnici društva. Sledile so redne številke letnika. Prva je izšla junija, zadnja – dvojna – decembra. Z letnikom 2005 je uredništvo revije prevzela Urša Koce. Objavili smo 69 prispevkov in 40 novic. Revijo so v tem letniku s svojimi prispevki in fotografijami napolnili 103 avtorji; 29 jih je prispevalo tako članke kot fotografije, 38 članke, 36 fotografije. Prav vsi so reviji svoje prispevke podarili in tako pokazali, da se zavedajo velikega pomena ornitološkega izobraževanja ter popularizacije varstva ptic in narave.

Spletna stran

Spletno stran www.ptice.org smo redno tedensko aktualizirali z različnimi novicami, povezanimi z delovanjem društva.

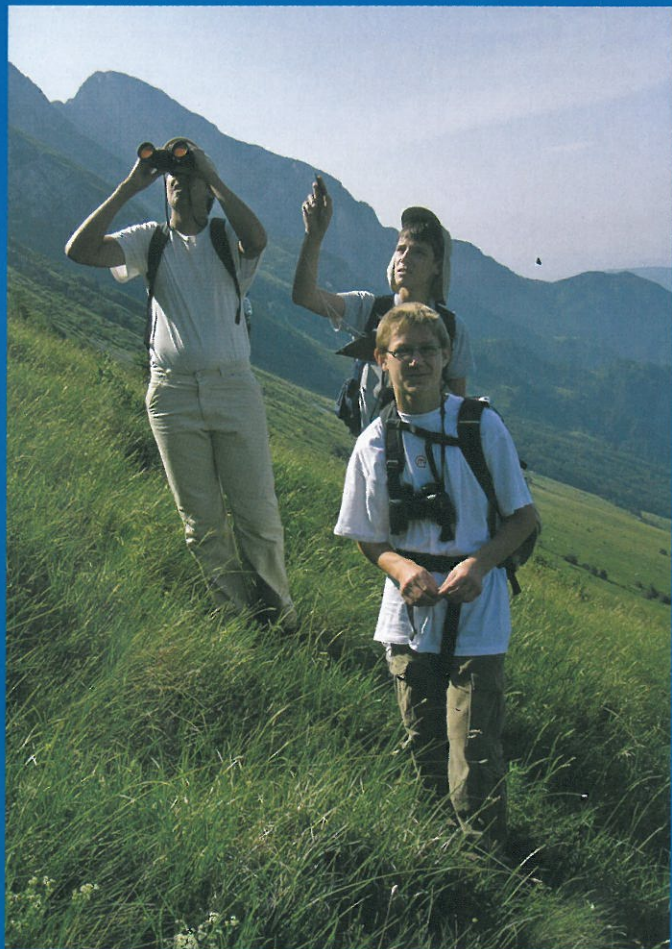
Monografija »Ptice Ljubljanskega barja«

Konec oktobra je izšla tretja DOPPS-ova monografija z naslovom Ptice Ljubljanskega barja. V publikaciji je obravnavanih 258 vrst ptic, ki se pojavljajo ali so se pojavile v ne tako davni preteklosti na Ljubljanskem barju vsaj enkrat. Delo temelji na več kot 19.000 podatkih o opazovanju in več kot 57.000 podatkih o obročkanih pticah.

Predavanja in izleti

Na društvenih predavanjih smo se srečevali v sedmih slovenskih krajih. V Mariboru, Celju, Ljubljani, Radovljici, Cerknici, Kopru in po novem tudi v Murski Soboti smo izvedli 37 predavanj, ki se jih je udeležilo 875 obiskovalcev. Srečevali smo se tudi na terenu; na 24 ornitoloških izletih, na katerih smo spoznavali ptice različnih koncev Slovenije, se je zbralo skupaj 642 udeležencev. Za šole smo izpeljali 50 predavanj in naravoslovnih dni, ki se jih je udeležilo 1.361 učencev in dijakov. Pri izvedbi izletov in predavanj je sodelovalo 75 prostovoljcev – članov društva.

Evropski dan opazovanja ptic

Prvi konec tedna v oktobru smo tudi v Sloveniji obeležili Evropski dan opazovanja ptic. 150 opazovalcev ptic je usmerilo svoje daljnogledne in teleskope na slovensko podeželje od Goričkega do Kopra. Skupaj smo opazovali kar 8.000 ptic. Največ je bilo lisk, preletavale so nas tudi velike jate škorcev, grivarjev in ščinkavcev. Letos se je Evropskega dneva opazovanja ptic po vsej Evropi udeležilo skoraj 40.000 ljudi, kar je največ doslej. Skupaj smo našli tri milijone ptic.

Mladinski ornitološki raziskovalni tabor

Na taboru v Mostu na Soči se je zbralo 17 mladih ornitologov iz vse Slovenije. Razdeljeni na 5 skupin so proučevali ptice na Tolminskem. Še posebej so jih zanimale ptice, ki prebivajo v lokah reke Soče, lovne navade rjavega srakoperja, razširjenost kotorne v visokogorju in travniške ptice na pobočjih Krna. Spoznavali so tudi načine popisovanja ptic za novi ornitološki atlas gnezdil Slovenije in se seznanili s pomenom tamkajšnjih posebnih zaščiteneh območij za ptice, ki so del vseevropskega omrežja NATURA 2000.

Mediji

Člane društva in javnost nasploh smo o delu in aktivnostih DOPPS redno informirali tudi prek množičnih medijev. Več kot dvesto objav v različnih tiskanih in elektronskih medijih smo zabeležili v preteklem letu. Posebej veliko pozornost so mediji posvetili Evropskemu dnevu opazovanja ptic, Konferenci o izzivih Nature 2000 v Sloveniji in podpisu pogodbe o renaturaciji Škocjanskega zatoka. Seveda so bili naši ornitologi nepogrešljivi pri pojasnjevanju vzrokov in posledic širjenja aviarnе influence, velike medijske teme lanskega novembra.

25-letnica DOPPS in Kongres ornitologov Slovenije

19. februarja smo z manjšo zamudo praznovali jubilej – 25. obletnico ustanovitve DOPPS. Veliki dogodek smo obeležili s predstavitevjo četrstoletnega delovanja društva, ki je potekala v slavnostnem vzdušju v Kristalnem salonu Grand hotela Union.

Obletnica je bila dodatno oplemenitena z vzporednim dogodkom – prvim Kongresom ornitologov Slovenije in sosednjih dežel. Na kongresu je sodelovalo 25 avtorjev iz petih držav, ki so v štirih tematskih sklopih predstavili 19 izvirnih znanstvenih in strokovnih prispevkov; 14 v obliki predavanj in 5 v obliki posterjev. Večina prispevkov je bila ali še bo objavljenih v ornitološki reviji *Acrocephalus*. Obek dogodkov se je udeležilo več kot 200 ljudi.

Konferenca o izzivih Nature 2000 v Sloveniji

Konferenco o izzivih Nature 2000 v Sloveniji smo pripravili v času, ko so se na evropski ravni pričele aktivnosti za pripravo novih strateških usmeritev v okviru prihajajočega novega programskega obdobja EU 2007–2013. Namen konferenca je bil v prvi vrsti soočiti predstavnike različnih državnih in drugih ustanov ter v visokem strokovnem krogu predstaviti različna sektorska izhodišča in razmišljanja glede celostnega razvoja posebnih varstvenih območij Natura 2000 v Sloveniji v prihodnje. Na tej ravni je bil cilj dosežen, saj se je v enem dnevu zvrstilo več predavateljev s področja varstva okolja, ohranjanja narave, kmetijstva, gozdarstva, regionalne politike, trajnostnega razvoja, ornitologije in razvoja podeželja. Ob udeležbi predstavnikov evropske komisije in ministra za okolje in prostor Janeza Podobnika je bilo javnosti podano jasno sporočilo, da moramo Naturo 2000 in razvoj podeželja v Sloveniji nameniti posebno pozornost, saj imamo enega največjih deležev podeželskega prebivalstva v Evropi, prav tako pa smo v vrhu Evrope po ohranjeni visoki stopnji biotske raznovrstnosti. Natura 2000 mora postati del naše nacionalne identitete, prepoznavnosti in ponosa.